

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

NÄGRA DIKTER

AF

CARL STRANDBERG.

G. E. FRITZE'S K. HOFBOKHANDEL
I DISTRIBUTION.

Upsala Univ. Bibliotek

Sv. avd.

Su. liter.

Nikter

NÅGRA DIKTER

AF

CARL STRANDBERG

C. E. FRITZE'S K. HOFBOKHANDEL
I DISTRIBUTION

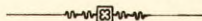
NYA BOKER

STEN SÖDERLINGS BOKTRYCKERI

ÖREBRO
STEN SÖDERLINGS BOKTRYCKERI
1895

INNEHÅLL:

	Sid.
Svenska folket till tidens sångarslägte	1.
De andesvaga små	6.
Sylvesterstämning	9.
Ungdomslif	11.
Elfvaåringen	13.
Du och jag	15.
Bruten lycka	19.
I vintertid	23.
Längtan	25.
Gamla kyrkohandboken	27.
Johannes Döparen	30.
Hvem är han?	34.
Adam Theodor Strömberg:	
I. Vid hans död	37.
II. Vid S:t Johannislogen Södermanlands minnesfest	45.
III. Vid aftäckningen af hans minnesvård	47.
Vid Qvinnoföreningens försvarsfest	51.
Svensk!	55.
Prolog	58.
Till Hugo Tigerschiöld	61.
Till Kyrkoherden Henning Wendell	64.
Till Teol. doktor A. A. Fris	66.
Till Öfversten grefve H. J. Hamilton	70.
Till Lektor emeritus C. F. Lindman	73.
Vid Lars Johan Landins graf	76.
På Gudmund Fruncks begrafningsdag	79.

PLATE

1. *...*
2. *...*
3. *...*
4. *...*
5. *...*
6. *...*
7. *...*
8. *...*
9. *...*
10. *...*
11. *...*
12. *...*
13. *...*
14. *...*
15. *...*
16. *...*
17. *...*
18. *...*
19. *...*
20. *...*
21. *...*
22. *...*
23. *...*
24. *...*
25. *...*
26. *...*
27. *...*
28. *...*
29. *...*
30. *...*
31. *...*
32. *...*
33. *...*
34. *...*
35. *...*
36. *...*
37. *...*
38. *...*
39. *...*
40. *...*
41. *...*
42. *...*
43. *...*
44. *...*
45. *...*
46. *...*
47. *...*
48. *...*
49. *...*
50. *...*
51. *...*
52. *...*
53. *...*
54. *...*
55. *...*
56. *...*
57. *...*
58. *...*
59. *...*
60. *...*
61. *...*
62. *...*
63. *...*
64. *...*
65. *...*
66. *...*
67. *...*
68. *...*
69. *...*
70. *...*
71. *...*
72. *...*
73. *...*
74. *...*
75. *...*
76. *...*
77. *...*
78. *...*
79. *...*
80. *...*
81. *...*
82. *...*
83. *...*
84. *...*
85. *...*
86. *...*
87. *...*
88. *...*
89. *...*
90. *...*
91. *...*
92. *...*
93. *...*
94. *...*
95. *...*
96. *...*
97. *...*
98. *...*
99. *...*
100. *...*

Svenska folket till tidens sångarslägte.

Mig törstar! — Jag är född i sångens land,
Der saga hviskar mellan furuträden,
Der folkets visa tände hjertebrand
Och hugstor dädkraft födde kämpaqväden.
När pilten vaggats trött af modershand,
När ynglingstark jag mejat mogna säden,
När ålderstung jag kylts af dödens is,
Var sång min fröjd, min kraft, mitt tack och pris!

Nu fröjdar icke sång min verld kring vreten,
Der lifvet tynger: rosten tär min råg,
Jag leder krittarna till magra beten,
I knubbens qvistar fastna yx och såg.
Och mor och blomma — enda ymnigheten —
I skymningsqväll jag ser med slutn håg.
Jag hör ej sång, som lättar lifvets börda —
Jag hör en sång, men den vill lifvet mörda.

Den är ej lärksång lik med glada qvitter,
Med morgonjubel till min förstuvist,
Ej vänlig gökton, der jag tröttad sitter
I solnedgång och njuter hvilans frist,
Det är en sång, som retar hugen bitter,
En främmad låt, som gäll och skarp, af brist
På melodier, skär med dissonanser
Och grumligt språk i oförstådda stanzer.

Hvad bäst jag ärft af fädrens ätt, den kära,
Som var i armodstid dess starka bröd,
I motgångs mörka dar dess ljus, det skära,
Dess borg, dess sköld, dess säkra ankarstöd,
Som är jemväl min starkhet och min ära:
Min tro på Gud — du syftar åt dess död,
Min helgedom du rör med slemma händer
Och lossar murens stenar, en i sender.

Det vore bättre du din lyra bräckte
Och gick i kloster resten af din dag,
Än sjunga mig till ro i sollöst häkte
Med trösten af — förintelsens behag,
Glömsk af min jättesjäl, du dvergaslägte,
Som famnar jord och himmel i ett tag,
Som spränger öfver tidens barriärer
Till ett odödligt lif i andesferer!

Du yrkar frihet — helga gudaskänk,
Som jag har blödt mig till, der stridslur ljudar!
Men du är fånge än — med länk vid länk
Du ligger kedjad fast vid tidens gudar!
Du har ej mod stå upp från slafvens bänk,
Rebell mot lögn, som sig i sanning skrudar;
Du vägrar, rädd för tidens arga tadel,
Att bli en ärlig svensk af gammal adel!

Mig törstar — och du ättika mig räcker,
En myskdoft från din frillas boudoar,
Ett sjelfkärt sjelfporträtt, som leda väcker,
Då veklingen jag ser, men ingen karl,
En konstrik form, en lineskönhet läcker,
Men innanföre — tomma intet qvar,
En drifhusväxt, der färgen prunkar kraftig,
Men utan frukt, en läskande och saftig.

Du för de glömda små vill målsman vara,
Din sympati, det sägs, ha folkets barn,
Men sjunger ju för lifsmätt lättingskara
Din sång om grändernas mystèr och skarn.
Tror du, att folkets barn, de sunda, klara,
Försvurit kropp och själ i slika garn?
De skylä ögat, att ej tro på synen,
Och harmen flammar under ögonbrynen!

Från onatur gack till naturens tempel,
 — Ty änskönt du naturalist befanns,
 Din sång likväl bär onaturlig stämpel —
 Gack upp på mina berg i morgonglans
 Och tag af vaknad vingad flock exempel,
 När fram ur skogens brutna löfverkskrans
 En hymn, en tusenstämmig, ljuden breder
 I ljusfyld rymd till folkets hyddor neder!

Gack in i mina skogars hvälfda gångar,
 Drick kådstark luft med djupa andedrag,
 Gack ut på ängarna, drick doft, som ångar
 Ur klöfvervålmarna en sommardag,
 Drick qvällens prakt, när vestern solen fångar
 På purpurhyende med guldinslag,
 Drick källans vatten, som i skogen blänker,
 Drick hafvets sälla, som kring kusten stänker!

Gack in i stugorna och byalagen,
 I prestatjällen eller herrgårdshusen
 Och känn den enkla, sunda lefnadslagen,
 Som fostrat allvarsdjup hos dessa tusen,
 Som fått de innerliga hjertelagen
 Som återsken från tron på himlaljusen,
 Gack och förstå, att detta folk förmätet
 Du kränkt med sång, som sårat gudsbelätet!

Och när du bytt mot luft så ren och klar
Som den, som i mitt bröst sitt syre faller,
Den skämda luft, som dina lungors var,
När du vändt ryggen sminkade modeller
För ädel skönhetstyp, som lifvet bar,
För stora vyer slungat bagateller,
När du, förtrogen med mitt väsens art,
Min själs begär och tarf fått uppenbart:

Då sjung min sång, som föder kraften ny
Åt skuldror, böjda under dagsbetingen,
Åt blekta kinder glädjens purpurhy
Och lif åt drömmarna, som hoplagt vingen,
En sång, som bär mig öfver jordens dy
Till ljus, som dallrar under stjärneringen,
En klar, en mäktig, en befriande,
Om bättre tid än nuets siande!

Då står jag upp en dag och jublar fritt
Mitt tack till dig, som mig förstod till slutet.
Emellan oss skall varda sammansmidt
Ett kärleksband, som varar oafbrutet.
O, ingen eger ett gehör som mitt
För sångens språk, kring ädel tanke gjutet!
O, att få lefva upp på nytt vid sång,
Som går »ur svenska hjertans djup en gång!»

De andesvaga små.

O, att kunna återgifva
Med din tankes spegelskifva
Allt hvad skönt, du sett och hört,
Sätta om i ord och toner
Skiftningsrika millioner
Känslor, som ditt hjerta rört,
Bruka dina tvenne händer
Till förnuftig lefnadsid,
Ana, spana fjerran länder
Bakom töcknig verld och tid!

Menniska, af qvinna buren,
Utan like i naturen,
På din ädla daning tänk!
Och för Den, hvars herskarvälde
Öfver verldar högst dig stälde,
I tillbedjan ned dig sänk!
Res dig sedan upp att verka
För ett tvinadt slägtes lott,
Slutna, brutna andar stärka,
Öppna för det ljus, du fått!

Ty här finnas vid din sida
 De, som föddes blott att lida
 Med en lifskraft, svag och matt.
 Handen tafatt famlar, irrar,
 Blicken vilsen själlöst stirrar
 Ur en aldrig klarnad natt,
 Orden klanglöst, blindvis falla,
 Munnens löjen stilla stå,
 Somna, domna liflöst kalla
 Hos förkrympta stackars små.

Men som stjelken, bräckt och bruten,
 Trädgårdsmästarn oförtruten
 Rätar upp med band och stöd,
 Och som blomman, skynd i gruset
 Tynar bort, men vänd mot ljuset
 Återvinner doft och glöd,
 Så skall kärlek lyfta, värma
 Outvecklad själsgestalt,
 Öda möda att beskärma
 Hvad som fins af andehalt.

Kärlek, kärlek öfvervinne
 Sjelfviskhetens kalla sinne,
 Skynde offernitet på,
 Att i de eländas pröfning
 Genom tålamodets öfning
 Underbara ting förmå.
 Släpp fåfänglighetens äflan!
 Lär din likes nöd förstå!
 Rigta, sigta med din täflan
 Främst i kärleken att stå!

Har du hjerta till att neka,
Har du tid ännu att leka
Sjelfföfnöjd och oberörd,
När du blott med några skärfvar
Efterblifna andekärfvar
Närma kan till mogen skörd,
Rifva täckelset, som skymmer
För förnuftets sol, i sär,
Qväfva, häfva tungt bekymmer,
Som på lifvets styfbarn tär!

Sylvesterstämning.

Året, som stupar,
 Känslan fördjupar,
 Läger i sinnet
 Tyngder af minnet
 Från de förflutna dagarnas gång.
 Bördor, vi burit,
 Skuldrorna skurit.
 Oron har tårt oss,
 Trötta vi närt oss
 Under en släpande mödas tvång.

Dagar som foro,
 Lika de voro
 Tusen som varit
 Fordom och farit —
 Tröttande lika vexlar vårt lif.
 Samma bekymmer
 Qväljer och rymmer,
 Fröjder, vi suga,
 Rusa och ljuga —
 Löjen och tårar vårt tidsfördrif!

Tidernas gäster
Under Sylvester-
aftonens stämning
Griper beklämning:
Allting detsamma år ifrån år!
 Tadlas och äras,
 Le och förfäras,
 Älska och tvista,
 Vinna och mista
Framgent som fordom oss förestår!

 Åren, som hvälfva,
 Endast oss sjelfva
 Ändrade finna:
 Man eller qvinna
Böjer oss oket djupare ned.
 Kraften blir mindre,
 Men i det inre
 Dunkelt sig sprider
 Varsel om tider,
Hvilka bebåda oss hvilans fred.

Ungdomslif.

Om lyssnande du stått vid strandens bädd
Och hört hur våg på våg, i fradga klädd,
Sin dödssång sjöng vid al och tårepilar,
En strof du hört ur ungdomslifvets saga,
Der drömmar ständigt efter drömmar jaga
Och slås till skum af ödets hårda ilar.

Såg du en vass, som, rörd af årans blad,
Ett ögonblick tvangs ner i djupets bad,
Men strax stod upp med obetvinglig styrka,
Du såg det ungdomsmod, som sorgen trotsar,
Om ock det ödmjukhet för stunden låtsar,
Men aldrig lärt en dådlös klagan dyrka.

Kom du en gång till bränningar och skär
Och frågade försagd, hvar vägen är
I natthöljd verld bland klipporna och grunden,
Då vet du ock hur ungdomshjertat bäfvar,
När det i kamp mot dolda faror sträfvar
Och ljus ej skymta kan i midnattsstunden.

For du en qväll på lugnad insjövåg,
När fridens tystnad öfver nejden låg
Och hjertats älskling satt invid din sida,
Då har du känt, hvad sångarn endast diktat,
Den ljufva hamn, dit ögat helst han rigtat,
Der lifvets stormar icke mera strida.

Elfvaåringen.

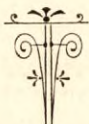
Lek med dina dockor, lilla barn,
Oberörd af flärdens prål och garn!
Förr'n din barndoms sol mot vester går,
Njut dem, njut dem, dina elfva år!

Gråta dina ögon eller le,
Daggdroppsklara speglar återge
Skimmerglansen af en oskuldsår —
Göm den tiden efter elfva år!

I ditt hem, ditt väsen lyckliggör,
Vid den strand, der Mälarns bölja dör,
Lycklig, stilla väx från elfva år
Hän emot din jungfruålders vår!

Annat lek tar då ditt sinne fatt,
Men låt se, att mot din hjertes katt
Lika rent och skärt ditt hjerta slår
Som det slog i lek vid elfva år!

Komma mulna dagar, storm och strid,
Eller skiftar lyckan ljus och frid,
Hvilka öden än din lefnad får,
Var densamma som vid elfva år!

Du och jag.

Hur vi ha längtat, du och jag,
Och hur vi längta än i dag
Vårt eget hem att bygga,
Och få gemensamt löst och fast
Och troget dela ödets kast,
I alla skiften trygga!

När på mitt knä du satt som späd
Inunder blommigt hagtornsträd,
Hvad du då bar som aning,
Det växte ut till hopp och dröm,
När längre hän på livvets ström
Du for på framtidspaning.

Du sände med hjertinnerlig,
När bort jag drog på ensam stig,
Din trohet, aldrig bruten,
Och bad, att alltid stark och god
Jag måtte bjuda faran mod
Och sträfva oförtruten.

Jag visste föga om den verld,
Som stormar bortom hemmets härd,
Om natt, som aldrig klarnar.
Der finnes ingen vänlig hand,
Som sträckes ut vid fallets rand,
Och ingen mun, som varnar.

Och därför blef af irring höljd,
Af glömskans mörka böljor sköljd
Hvar tumsbredd jord, jag mätte.
Om dagen yr jag dansat om,
Men mina fel, när natten kom,
Med bitter gråt jag vätte.

Så, när jag tyckt mig kämpat slut
Och all min lifskraft sinat ut
För hugg i nederlagen,
Min barndomsnejd jag återsåg,
Dess tysta skog, dess lugna våg
Och hyddan ner i hagen.

O, att få dö i bortgömd dal,
 Begrafva tyst bland lönn och al
 Ett lif förutan värde!
 Det var min sista glädjeskymt,
 Se'n undan allt mitt solljus rymt
 Den enda bön, jag närde.

Då ljud ur löfvens skygd din röst,
 Då låg du åter vid mitt bröst
 Och lifvets konst mig tydde,
 Och talte tröst och kysste bort
 Min pannas veck, att inom kort
 Ånyo dagen grydde!

Gud signe dig, som ej mig glömt,
 Som, hvad jag brutit, mildt mig dömt,
 När andra ej mig skonat!
 Gud signe dig, som lyft mot skyn
 Min stråfvans mål, min andes syn,
 Med kamp och qual mig sonat!

Gud signe dig, som så förstod
 Att åter tända slocknadt mod
 Och blommor så på heden!
 Som vilsen pilt på elfvans bud
 Fann hemmets väg, så, barndomsbrud,
 Jag ock fann rätta leden!

Nu timrar jag med lust och lif
Igen för mig och dig, mitt vif,
Vårt drömda tjäll i skogen.
Se'n flytta vi dit in en gång
Och fylla det med tack och sång,
När mödans frukt är mogen.

Bruten lycka.

»Räck mig din hand och följ mig åt
Till hem, min sträfvan redde!
Vi dela fröjd och dela gråt,
Af hopp och kärlek ledde!
Se, goda tomtar stå i ring
I dörren till vårt möte,
Och öfver rum och bohagsting
Det är som solglans flöte!

Välkommen var, mitt unga vif,
Mitt käraste på jorden!
Min bön, min dröm om lyckligt lif
Förkroppsligad är vorden!
Framåt till kamp och möda, fram!
Nu ett, ej längre tvenne,
Vår väg skall blifva lyckosam,
Vi ingen tvekan känne!»

O språk, som talas hvarje gång
Ett hjerta får ett annat,
Hur ofta vardt af sorgesång
Ditt glada qvitter stannadt!
Se, kullerstol förbyts till graf,
Till sorgdok brudens slöja,
Och myrtenkronan faller af,
Att hos den döde dröja.

O lif, som kastar lyckans guld
På ungdomsdagars fägring,
Det fins ej sämre tro och huld
Än dina löftens hägring!
Du ler med ljusa engladrag —
Vi bygga bo och näste,
Men döden, döden i ett slag
Omhvälfver grund och fäste.

O vansklighet — är det vår lott
Af dig till marken sträckas
Och med de sår, vårt hjerta fått,
Af hopplös natt betäckas?
O nej, o nej! Ej lif, ej död
Skall bryta vår förtröstan,
Som skönjer skär en morgonglöd,
Der sol går fram ur östan.

Du verld, der aldrig dalar sol,
Du ljushaf utan like,
Du fadershem med nådens stol,
Du evighetens rike!
Till dig, till dig skall viss och from
Vår blick se upp ur nöden!
Du har, du ger den läkedom,
Som stillar smärteflöden.

Förklara, när vid tviflets stup
Vi svigta oförmodadt,
Hur evighetens kärleksdjup
Ej mensklig tanke lodat!
Förklara under stilla tal
Till själarnas besinning,
Hur hvar förlust, hvart hjertequal
Förvandlas kan till vinning!

Förklara, hur i smärtans bad
Vår ande sänks till rening,
Att luttrad en gång stiga glad
Till älskad väns förening!
Förklara, hur ur hjertero,
Som genomskars af svärden,
Hon födes fram, den hjertetro,
Som öfvervinner verlden!

Tag från oss mor, tag från oss far,
Tag från oss bror och syster,
Och brud och brudgum icke spar,
Tag allt, hvad än dig lyster!
Men, Gud, till lifvets sista stund
Vår tro ditt bistånd lemna!
Den är den enda hällegrund,
Som står, när verldar remna.

I vintertid.

När du sitter i din varma boning,
Makligt ansande kaminkoksglöden,
Tänk på dem, som utan all förskoning
Offer bli för vargavinterns öden!
Lindra nöden!

Mödrar, när I barnen lagt om qvällen,
Se'n I vyssat dem till sömns på armen,
Minnens den, som utan hviloställen
Ser sitt barn förfrysa invid barmen!
Er förbarmen!

När du i vaggonen framåt hastar,
Der du af ditt trygga lugn kan fråssa,
Tänk på dem, som hafvets packis kastar
Mellan blocken under hot att krossa —
Dem förlossa!

När du dagligdags till bordet träder
Att en rundlig måltids njutning bida,
Tänk på dem, som, utan mat och kläder,
Köldens fador, hungerns marter lida,
Händren vrida!

Om i lycka dina dagar hvälfva,
Helsan till din tjenst står redobogen,
Tänk på den, hvars lemmar feberskälva
I en halmdös eller vrå af logen
Eller skogen!

Tänk på dem, o tänk på deras öden!
Tänk på dem — de vädja till ditt hjerta!
Hvarför slapp du undan nöden, döden?
Var du mindre värd osäglig smärta?
Det behjerta!

Längtan.

Bjudes jag från golfvets nötta bräder
In på brysselmattors mjuka prakt,
Der en utsökt krets i galakläder
Qväfver lifvets sorg med guldets magt,

Ögonblickligen jag glad förlåter
Färglöst, enahanda hvardagslag —
För att ledas blott och längta åter
Till min enkla kammars behag.

Hän jag trår mot vår och sommarlycka
Under vinterdars melankoli —
För att snart ur deras famn mig rycka,
Mätt af sol och doft och poesi;

För att längta hän mot skymningstimmar,
Qväll vid lampa och vid fäld gardin,
Mot hvars tryckta blommor elden glimmar
Genom rutorna i tänd kamin.

Hjertevif, du ungdomsdrömmars stjerna,
Stanna, stanna, hölj i ljus min stig!
Såge dock dig dröja fjerran gerna
För att, sjuk af längtan, sakna dig!

Längtan, du det eviga på jorden,
Du den törst, som aldrig släckas kan,
Genom dig den fattige är vorden
Såsom egde jord och himmel han!

Gamla kyrkohandboken.

I natt är vaktombytets stund,
Till uppbrott klockan skallar:
På predikstol, vid altarrund,
Vid dopfunt, vigselfallar,
Vid krankhets bädd, vid grafvens kista,
Ditt värf fullkomnadt är, det sista,
Du gamle tjenare i Zions gård,
Som hållit der en åttiårig vård.

Det ord, som våra fäder fått
I lifvet och i döden,
Som talade så hjertegodt
I glädjen och i nöden,
Det likte mer ej yngre slägten,
Som klandrat språket, tadlat drägten,
Och dömt dig redan att din tid du haft,
Nu blott en bruten och förbrukad kraft.

Men vi, som icke märkte att
Gestalten åldrats hade,
Som höllo för en dyrbar skatt
Hvartenda ord, du sade,
Hvars språk ett klangfullt hölje breder
Kring tankens uttrycksfulla leder,
Vi, som dig älskat mera år från år,
Vi blotta hufvudet, när bort du går.

Det låg i tystnad stämmas fall
Ett majestätiskt allvar,
Men ock ett sakta återskall
Af kärleken, som salvar.
Den fasta tonen aldrig svek du,
Från rätta måttet aldrig vek du,
Hvart hjertats tarf, hvart andens djupa kraf,
Hvar stämning känslolofullt du uttryck gaf.

Den strof du sjöng, den bön du bad
Vi aldrig tröttnat höra.
Ditt språk gräft in sig rad för rad
I minne och i öra.
Det dyker upp i sömn och vaka,
Som eko kommer det tillbaka,
När helst vi träda under kyrkohvalf,
Der förr, der förr din djupa stämma skalf!

Du saknas skall hvar gång på nytt
I helgedomen talas,
Dit våra trötta själar flytt
Att stärkas och hugsvalas.
Vi gå som främlingar och gäster
Till nådens altare och fester,
Der våra hjertan kände förr ett hem,
När med ditt tungomål du mötte dem.

Ditt värf är fylldt, din tid är all
Och snart vi också digna,
Men innan dess du äras skall
Af oss, som dig välsigna
För kraft och hugnad du oss gifvit
Dess mer, ju flera åren blifvit,
Tills du begrafdes innan ens du dog
I natt, då klockan uppbrottstimmén slog.

Johannes Döparen.

En son af Zacharias
Och from Elisabet,
Johannes för Messias
Väg röjde som profet.
Botgörarens konung
Kamelhårsmantel bar,
Gräshoppor och vildhonung
Hans karga föda var.

I öknen vid Jordanen
Predikade han bot.
Hans röst var som orkanen,
Som kom med skräck och hot,
Hans mål att krokigt räta
Och fylla dal och djup,
Ojemna stigar släta
Och sänka bergens stup.

Ty manar han till fejning
Från sjelfviskhetens rost,
Från öfvervåld och prejning,
Från sveklig vinningspost. —
Med iskallt löje svarar
Finbildad sadducé,
Orubbligt lugn bevarar
Belåten farisé.

Då skärps hans röst och skallar
Mot Guds inkräktare,
Och ormayngel kallar
Han lagens väktare.
Från Abraham att stamma
Ej skonar ättelägg,
Då domens vredesflamma
Slår ut af yxans egg.

Men de betryckta, slagna,
Som rena stiga opp,
I dopets vatten tvagna,
Få evighetens hopp.
Från löftets himlabåga
Guds son är kommen re'n,
Med andens helga låga,
Med nådens gloriesken.

Då gånga tusenåra
Förhoppningar ur sky
För Juda barn, som spåra
Sin drömda frihet gry.
Och jublande de helsa
Den hårdt förkrossande
Som den, Guds folk skall frälsa,
Den mildt förlossande.

Men ej sin plats förnekar
En tjenare som han.
Nitälskande han pekar
På folkets rätte man:
Der kommer han, der skrider
I ökensanden fram
Den väntade omsider,
Det heliga Guds lam!

Se, andens dufvovingar,
Hör röst ur delad sky,
Som himmelsk klarhet bringar
Åt tviflets hufvudbry!
Han andens eldsdop gifver
Och lif åt verlden all.
När jag förminskad blifver,
Han större växa skall.

Nazir i läderbälte
Och sträf botgörardrägt,
Johannes, ädle hjelte,
Dig tarfvar tidens slägt!
En man, som ondskan risar
Med oförfärad hand,
Men med den andra visar
Emot Jordanens strand.

Du röst, hvars tunga skälfter
Af evighetens glöd,
O, att vid tidens elfver
Besvärjande du ljöd,
Att efter slag, som svida,
Hvart öga skönja fick
I öknen, der vi bida,
Messias' frälsarblick!

Hvem är han?

Sekel efter sekel tågat
 Öfver slägten, hvilka frågat,
 Burna af ett hopp, som lågat:
 Sägen, sägen oss, hvem är den gåtomhvärfda varelse,
 Genom hvilken verldar danats,
 Som af siarblickar anats
 Och af mager efterspanats,
 Medan skapelsen i varsel trått hans uppenbarelse?

Tanken ingen hållpunkt finner,
 Ingen ökad klarhet vinner,
 In i tätadt töcken svinner,
 Oförmögen att begripa, obenägen till att tro.
 Gud som menska uppenbarad,
 I en krubbas halm förvarad! —
 Aldrig varda skall förklarad
 Hemligheten, hur en guddom kan i timlig skepnad bo!

Tviflet som en skogseld härjar,
 För dess framfart intet värjar,
 Tviflet sjelft sig knappast bergar,
 Sjunker af förtviflans trötthet i förnekelseernas graf,
 Eller gör sitt bröst till pansar,
 Väpnar sig med trotsets lansar,
 Störtande mot trones skansar,
 Att med krossad bröstsköld falla och med sönderbruten glaf.

Tankarnas systemer ramla,
 Nya släkten följa gamla,
 Allt förgängelsen vill samla —
 Qvar *Han* står som en eldstod, skulle alla solar dö!
 Må de dyrka eller banna,
 Må de flykta eller stanna,
 Alla tvingar han att sanna:
 Honom komma de ej undan på sin färd kring jordens ö!

Om hans väsens djupa gåta
 Upp sin lönlighet skall låta,
 Synglas ej förslå, ej båta
 Forskarifver, tankeskärpa, men förklaradt blir hans namn
 För en själ, som hjälplös frågar,
 Hvilken hungerns marter plågar
 Och med djerf förtröstan vågar,
 Till förfång för mensklig klokskap, språnget i hans öppna famn.

De som sucka, de som lida,
 De som blöda, de som strida,
 De som under ängslan skrida,
 Trängda utaf vedermödor, hän mot dödens mörka kust,
 Lätt de skönja, lätt de finna,
 Medan hjertat börjar brinna,
 Hvem han är, och öfvervinna,
 Härligare än de anat, lifvets ve och lifvets lust.

De af kraftlösheten slagna,
 På allt jordiskt hopp bedragna,
 Af fåfänglig lust betagna,
 Gripa ur hans starka händer ett gudomligt segersvärd,
 Få hugsvalelse i nöden,
 Mod att möta hårda öden,
 Kraft att älska in i döden
 Och, när grafvens portar öppnas, vingar till en himmelsfärd!

Spörj ej längre med förfäran,
 Tvifvelsjuk och arm: Hvem är han?
 Böj ditt knä, gif honom äran,
 Efter hvilken innerst ropar allt ditt trängtande begär!
 Ljus från evighetens verldar
 Öfver tidens mörka fjärdar,
 Eld på kalla hjertehärdar
 Blixtlikt bryter ut och flammor ur den tanken att han *är!*

Adam Theodor Strömberg.

I.

Vid hans död.

Jag läste vemodsfull den profetia,
Som tecknad stod i dina tärda drag,
Att mellan dig och dödens skarpa lia
Låg blott en hinna, genomskinligt svag.
Nu är itu den brusten, att befria
Utmerglad kropp från långsam plågodag,
Från fjäll din blick, som såg mot himlaloftet,
Din andes flygt från tyngderna af stoftet.

Stig fri, stig glad, stig trygg i himmelsklar,
 Oändlig rymd ditt ursprungs hem att känna,
 Som sluter hemsjuk fogel i förvar,
 I skydd för allt, som kyla kan och bränna!
 Vi unna dig så gerna, vän och far,
 Att dricka evighetens luft mot denna —
 Se, sorgen dock står tårögd vid din graf,
 Men minnet gömmer tacksamt hvad du gaf.

I Strengnäs' stad en junimorgon bräckte
 Med sol på katedral och Mälarsund,
 Som upp till lifvets ljusa dag dig väckte
 Och gaf dig sångens konst i fadderpund.
 Hvad trofast kärlek du den staden räckte!
 Du slöt med den för lifvet ett förbund,
 Du lefde och du dog vid samma vågor,
 Som lyddes till din barndoms första frågor.

Der, vid den *Södra Mälarstrand*, som dig
 Har biktat sina sägnerika dagar,
 Du lopp i drömmar hän på qvällens stig
 Längs vikens vatten in i skogens hagar.
 Med daggstänkt blick Linnéan innerlig
 Mot trädens kronor ser, der trasten klagar.
 Du lyssnar vid naturens barm och hör
 Ett hjerta längtansfullt slå innanför.

Du sprang att möta solens första timmar
 I arla stund för bergets trappa opp:
 Derborta Tynnelsö i purpur glimmar,
 Här står i guld den gamla dômens topp,
 Och Mälaren som veckadt silfver strimmar!
 Bakom dig tusenröstad sångartropp
 Ur skogens famn sin morgonhelsning bringar —
 Det är en stund, som eldar och ger vingar!

Der kommer syn på syn: Sankt Eskil tågar
 Med krucifixet höjdt sin bödel mot!
 Ur biskop Thomas' starka lungor lågar
 En frihetssång till tyranniets hot,
 Då biskop Kort i gluggens fönsterbågar
 Vid sitt missale öfvar bön och bot,
 Och Gustaf Vasa träder ur portalen,
 Han nyss sin konungsfullmakt tog i salen!

Se, Elbings slott ur Österhafvet stiger:
Carl Gustaf tömmer vinets must och merg
 Och segersäll in nya strider viger
 Med Stenbock, Douglas, Würtz och Ascheberg!
 Se, Sveriges lejon kramar österns tigger,
 Vid *Holofzin* kolossen krymps till dverg!
 Från Finlands jord hem kommer *Invaliden*:
 Hans brud är död, hans lyckas dag förliden!

Och allt det ljufva, du i qvällar rönt,
 Det friska, stärkande i gryningstider,
 Det stora, kraftiga, med hjälmhatt krönt,
 Som fram ur häfdens djupa gångar skri-
 Tillsammans smälter du i dikten skönt!
 Kring dina skapelser hvad glans du sprider!
 Hvar bild står gjuten varm och klar och ren,
 Som komme den ur lifsvarm marmorsten.

Men intet jordiskt skönhetsrike skänker
 Den djupsta hugnad, som din själ begär,
 Och ingen mensklig tankeskärpa tänker
 Ut läkedom för sår, som hjertat tär.
 Men ned till jordens lägsta rum sig sänker
 Ett rikes grund, som utan bäfvan är.
 Det eger tröst och lindring och hugsvalan
 För alla sjäalars ångst och nöd och klagan.

Den helga striden har dess makt befast
 Kring öknarnas och hafvens vida gården
 Och vittnat, att den glaf, som hatet hvässt,
 Förmår långt mindre än det kors, der verlden
 Har sonats ren af sin öfversteprest,
 Som brutit dödens udd af ångestsvärden.
 Den stridens skiften du ej skildrat blott:
 I det fördolda du dem genomgått.

Du satt vid mästarns fötter med Maria
Och stod vid korset sorgbetungad böjd.
Tyst skred du fram en dolorosa via
Från ditt Getsemane till Tabors höjd.
Och därför kunde du vid harpan sia,
Hur opp ur qvalen växer himmelsk fröjd,
Hur dagen gryr, förtröstans läkört knoppas,
Just då man minst ser tecken till att hoppas.

Ej som en skylt, som tigger bifallsskrål
Af andlighetens skådelystna svärmar,
Ej lik den hops, som under frasens prål
Gudaktighetens kraft förgäfves härmar,
Din tro vardt spord: fullkomlighetens mål
Den under ödmjuk, stilla växt sig närmar.
Ej låg den på din ande hämmande,
Ty intet menskligt blef dig främmande.

Du dömde verlden ej med grubblarns svada,
Som stämplar allt så värdelöst som strå,
Förderflig tingens skönhet, för att bada
I tårar ren sin själ i klostrets vrå:
Du hade öga för vårt jordlifs glada
Och rosenröda dagar, ej blott grå,
Och skönjde återsken från högre verldar
I glansen, stigande från konstens härdar.

Du hade sinne för det skämt, som faller
 Från harmlös tunga i förtrolig rund,
 För ordens stjernskott, tankarnas kristaller,
 Som blixtra fram ur rika sjäalars grund.
 Då remna hvardagssläpets fångselgaller,
 Bekymrens molntyngd lättas för en stund,
 På damhöljdt sinne friska stänk det droppar
 Som strilens regn på dufna blad och knoppar!

O, hur du hänförd visste att behaga
 Med din esprit, din rösts sonora klang,
 Och med din talarkonsts bravur förjaga
 Den äflans småsinthet, vår själ betvang!
 Du grep i hjertat, att i tjänst det taga
 För höga syften, ej för guld och rang.
 Då vidgades vårt bröst och gladeliga
 Vi längtade åt ädel kamp oss viga.

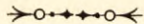
Jag mins i Fyris' stad en majdags prakt.
 Vi sjöngo, att en hyllningsgård dig bringa,
 Som nyss kring skuldran biskopskåpan lagt.
 Vid sångens slut din stämman hördes klinga:
 »I unge, tron på idealens magt,
 Skall tiden aldrig er att segna tvinga!» —
 Hur skönt ditt lif, din död det vittnat har:
 Din själ af åren obesegrad var!

Jag mins en sommardag i biskopshuset.
 Ditt clerus samladt på terrassen var —
 Då tystnar sorlet, stannar samtalsbruset,
 Du ropar ut ett namn från forna dar
 Till afskedshelsning i vår strid för ljuset:
 »Det namn, Laurentius Andreæ bar,
 Hvars vård begjutes der af middagsglöden,
 Oss manar högt till trohet in i döden!»

Jag mins ditt väsen: ej förkonstling störde
 Humaniteten, oförstäld och sann.
 Der var en enkelhet, som alla rörde,
 Der var en hjertlighet, som alla vann.
 Ju mer din väg mot ärans tinnar förde,
 Din själ i ödmjukheten fäste fann,
 Och ödmjukhet, en fri, ej efter schema,
 Du valde helst till din predikans tema.

Jag mins dig ock i stilla qvällars frid
 Vid dämpadt sken från lamporna på borden,
 Hur glad du kom och bredde famnen vid
 Emot den krets, dig kärast var på jorden!
 Der fann du hvilan bäst på dagens strid,
 Der var du bäst förstädd och älskad vorden,
 Der bäddades så ömt din hufvudgård
 Den långa tid, du hölls af qvalen tärd.

O, du som kärleksfull min ungdom mötte
Och talte mod och talte tillförsigt,
Som aldrig bort ett hjertas fråga stötte,
Men tröstade och redde hvar konflikt,
Du, till hvars rum jag ofta stegen nötte,
Tag mot min sång, tag tacksamhetens bikt!
Mitt hjerta saknar, älskar dig och minnes
Att ingen var som du så god till sinnes!

II.

Vid S:t Johannislogen Södermanlands
minnesfest.

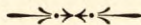
Från din boning ofvanom verldars töcken,
Evighetens strålande vishetstempel,
Ned till jordisk tempelrotunda sänk dig,
Saliga ande!

Kom ibland oss, qvällen är din, och hör oss:
All din vandring sanning och kärlek ledde,
Allt ditt hjerta brann af den eld som brann hos
Sanctus Johannes!

Ekot dallrar än genom märg och hug af
Malmrik stämman, talande allvarsdjupa
Ord och tankar om idealens maning:
Ädelt att lefva!

Harpotoner biktat ditt fromma sinne,
Ljusa syner såg du i dödens timma.
Lifvet lefva, döden att dö du lärt oss,
Älskade döde!

Var osynlig saknande bröder nära,
Gjut din ande öfver vår arbetsmöda,
Lyft oss uppåt, ofvanifrån att hemta
Salomos vishet!

III.

Vid aftäckningen af minnesvården på
Strengnäs' kyrkogård.

Om i dag du lefvat hade,
Skulle du oss sett som förr
Stiga öfver tröskeln glade
Genom biskopshusets dörr,
Skulle händer tacksamt sträckt dig
Mälardalens blomsterskörd,
Läppar inspirerad t räckt dig
Hjertedjupens vittnesbörd.

Men du flyttat längesedan
Hit till kyrkogården ut,
Hvarest stoftet multnat redan
På förgängelsens beslut.
Här i junigrönskans fågring
Stämma vi ett möte dock,
Att ditt minnes ljusa hägring
Fästa i granitens block.

Öfverallt, der kärlek följer
 Minnesgoda tankars flygt,
 Dödens natt förgäfves höljer
 Den som grafven innelyckt;
 Han står upp på tyst befallning
 Af ett hjerta, brinnande,
 Mött af känslans lätta svallning
 Vid hans återfinnande.

Se, det är som någon rörde
 Stenen, att den andades,
 Som din röst vi åter hörde,
 Hur med vår den blandades,
 Som om lifvets krafter sprängde
 Liflös massa i fragment
 Och din bild i dagen trängde
 Genom remnadt monument!

Flärdlöst väsen, enkla later —
 O, vi känna dem igen!
 Elden ur ditt inres krater
 Strömmar genom talet än,
 Orden gripa, ädelt gjutna
 Efter skönhetslärans norm,
 Ur ett manligt hjerta flutna
 I sin fosterländska form.

Öfver pannans hvälfning sprida
 Tvenne verldar återsken,
 Hvilka till sin inre sida
 Sammanfalla dock till en:
Evighetens, som besvarar
 Hvarje tvifvels minsta del,
Sångens, hvilken huldt förklarar
 Tidens qval med harpospel.

Äldre tankars mogna hållning
 Skymmer icke synen för
 Hvad som efter sikt och sållning
 Fins hos tiden, värdt gehör.
 Kyrkan på den lagda grunden
 I sitt himlaborna kall
 Med kulturens magt förbunden
 Kraftigare verka skall.

Så du tänkte, så du lärde,
 Öfvertygande och klar!
 Summan af din lefnads värde
 Ligger dock i att du var
 Mannen, som förutan bäfvan
 Raka vägar öppet gick
 I din kärleksfyllda sträfvan
 Lifvets alla ögonblick.

Vittna, vård! för sena slägten
Om en fosterlandets son,
Troget till den sista väkten
Tjenande för livvets lån.
Vittna, att en tacksam samtid
Ristat skriften i din famn,
Manande en fjerran framtid
Att välsigna än hans namn!

Vid Qvinnoföreningens försvarsfest

i Nyköping den 13 April 1890.

Du sköna land, du arma land,
Du ögonlust, du hjertebrand,
Du vapenlösa fosterland,
Man röstar om din ära,
Om du skall falla eller stå,
Om vika eller framåt gå,
Om slås i fjettrar eller slå
Dig fri, när ofärd hotar nära!

Fins det så stor en offergård,
Som, fosterjord, du ej är värd,
För det du gaf oss hem och härd
Vid haf och sjö, i dälld och skogar?
Och äro vi ej redo att
I ledet träda käckt och gladt
Och gifva tacksam kärleksskatt
I lif och blod, om ödet fogar?

Ve dem, som sälja ärans lif!
Som bjuda oss till tidsfördrif
Så hederslöst ett split och kif,
Der pligt och rätt man vräkt och kastat!
Ve dem, som, glömska af vår skuld,
I traktan efter gods och guld,
Stält landet utan värn och huld,
Ett rof för örnarne, som fastat!

Nej, aldrig, aldrig får det ske,
Att du skall dina söner se
Som trolöst slägte sig bete,
När gränserna beväpning tarfva!
Välän! Förneka fädren oss
Vår rätt för friheten att slåss,
Vi skaffa sjelfve svärd och tross
Och vårt banér tillhopa skarfv!

Tag fram schatullets minnespant,
Tag garnityr och diamant,
Som i din hårkorg blixtra grannt,
Tag guldbrokaden i din klädning,
Tag smycket från din prydda barm,
Tag gyllne keden kring din arm,
Och byt det, qvinna, kärleksvarm,
Byt allt mot gångbar myntad penning!

Och köp en vapenarsenal,
Med hvarje hus till filial,
Att strax vid första stridssignal
Till hands gevär och svärd vi hafva!
Sätt se'n trumpeten för din mund
Och elda oss i kampens stund
Från barrikad och fästningsrund,
Att rövvarhoparna begrafva!

Plantera ofvan vall och krön
Den blå och gula duk, som skön
Du sömmat under hopp och bön,
Att aldrig se den sänkt och sviken!
Plantera röda korset i
Den krets, som längre ej står bi,
Och med din ömhets terapi
Kom bland de sårade och liken!

Du älskade, du sköna land!
Jag ser dig snart från strand till strand
Som vapenrustadt fosterland
I fredens som i krigets väkter.
Ty kärlek, född ur qvinnobröst,
Har höjt bevekande sin röst
Och väcka skall till hjälp och tröst
En här af offerstarka slägter.

Far, qvinna, fort, fast spe och spott
Af fegsint lojhet blir din lott,
Att med din kärleks rika mått
All sjelfvisk äflan bränna döder!
Sitt bifall ropar hvarje själ,
Som fruktar, mer än dö, som träl
Att trampas af förtryckarns häl
Och se, hur friheten förblöder!

Svensk!

Svensk! har du sålt din gamla rätt,
 Du ärft af dina fäders ätt,
 Att tänka sjelf och fritt, när landets väl det gäller?
 Går du i trältjenst hos den flock,
 Som under larm och hot och pock
 Dig sjelf i vrån som blott en handelsvara ställer,
 Och håller du din kärlek fal,
 Förförd af lastarens tal,
 Att man skall köpa dig, förr'n din gevärseld smäller?

Nej, känn dig sjelf, ditt väsens grund,
 Der i ett innerligt förbund
 Förpligtelsernas kraf och villig kärlek mötas.
 Gif lif igen och blodets fart
 Åt gamla kynnets sunda art,
 Hvars ädla guldhalt vill i slafviskt tvång förnötas!
 Slit sönder med förtrytsam hand
 Förtryckets, målsmansskapets band,
 Att landets öden må af frie männer skötas!

Du är för god, du svenske man,
 Så god som ännu ingen ann',
 Att längre tåla bud från ärelösa läger,
 Der pligt och ansvar spelt bankrutt
 På godtköpsfrasernas redutt
 I hvirfveldans af ord, dem magtbegär ej väger,
 Der lögn och smicker hjälpas åt
 Att sjunga på den gälla låt,
 Att ingenting du bör, ty ingenting du äger.

Men bo vi ej vid samma kust,
 På samma jord, der hvar förlust
 Och hvarje vinning blir gemensam nöd och glädje?
 Och är det ej på samma språk
 I rik mans hus och fattigkåk
 Till samma Gud vi gå och vårt bekymmer vädje?
 Och fredar icke samma lag
 Vårt lif, vårt hus så natt som dag,
 Att våld och våld mot oss sig ej ett råd tillstädje!

Hvad mer, om guld i öfverflöd
 Den ene fick och sparsamt bröd
 Den andre skiftadt blef — hvem äger mest att våga?
 Ej den, som lyckan gynnat bäst
 Och därför mägtar offra mest,
 Hvad intet offer är, blott öfverflödets råga,
 Men den, som af sin hands förvärf
 Ger glad sin enda, sista skärf
 Och ger sig sjelf derhos, beredd till kampens låga!

Den är ej död, din ärfda hug,
Som ej behöfde tvång och trug,
När helig rätt det var att egna gränser skydda,
Den slumrar blott, tillbakaträngd,
Från luft och frihet utestängd —
O, att den andades som förr i dagar flydda!
Ty folk och rike stå på spel,
Vår mark skall styckas del för del,
Dör svenska sinnet ut, dör dygd i svensk mans hydda!

Okt. 1892.

Prolog

vid festen för sjöförsvaret i Örebro den 16 och 17
Februari 1895.

Ser du detta land, det vida,
Sjöarnes och skogens land,
Fjällen vid sin ena sida,
Hafvet vid sin andra strand?
Ser du, huru bergen vakta
Tegens skylar eller vålmar,
Medan vindfång draga sakta
In från öar, skär och holmar?
Ser du, hur de stränga dragen
Ifrån furors mörka rad
Brytas vackert mot behagen
Hos en hängbjörks ljusa blad?

Det var ur någon furas stam din vaggas bräder skuros,
 Det var i hägnet af en björk din barndoms lekar buros,
 Det var från någon bergklints spets, från någon klippas kam
 Den vida världen steg för dig i stora former fram,
 Det var vid någon källas brädd, vid hafvets friska sköte
 Du släckte mödans heta brand och bad om svalkans möte,
 Det är i solnedgångens glöd ditt sista hopp och bästa
 Att myllas få i samma jord, der dina fäder gästa.

Hör du detta språk, som härmar
 Gjuten klockas starka slag
 Eller lika lätt sig närmar
 Tonen ur en stråkes drag?
 Hör du, hur dess friska lunga
 Sorlet af en skogsbäck formar
 Lika lätt som den kan sjunga
 Högt som bottenhafvets stormar?
 Allt det veka, allt det vilda
 I natur och menskobröst
 Detta språk har makt att bilda
 Klangfullt uti ord och röst.

Det var på detta tungomål, som siarn tänkt och diktat,
 Som häfderna om forntid täljt, som framtidslängtan biktat.
 Det språket ljöd i bödens suck på sandig Rügenstrand,
 I kungens gripande koral vid Lützenqvarnars brand.
 Det lagt i lagarna sin kraft, i dikten sin metall
 Och gifvit talets ädla konst sin klarhet af kristall.
 Fritt för det än i nordisk sal rättfärdighetens talan
 Och hviskar modersömt till dig i nöd och död hugsvalan.

Men om till din ofärd sigtas,
Hotets åska mullrar dof,
Mynningarnas eldgap rigtas
Ifrån svarta fartygsskrof,
Säg, hvar äro dina pansar,
Härdade till hårda duster,
Och hvar äro dina skansar
Till att värna nakna kuster?
Säg, hvad båta millioner
Frihetskära hjertans slag,
Saknar batterit kanoner,
Färdiga till glatta lag?

Ty vill du oförkränkt ha kvar din lyckas fasta murar
Och lyssna utan fruktan till signal från krigets lurar,
Så bär din kärlek till ditt land, ditt språk, din lag och rätt
Ej som ett ytligt känslsvall med lånad etikett,
Men bär den som en helig eld i offervilligt sinne,
Som låter handen visa hvad ditt hjerta gömmer inne!
Se'n komme örlog eller krig och mörka skiftens dagar:
Det folk skall aldrig dö, som lydt rättfärdighetens lagar.

Till Hugo Tigerschiöld

i anledning af hans poem »I gevär!»

Din nobla sångarkonst, den mejsladt fina,
Till bifall tvingar mig med rätt och fog,
Ty konstnärns grepp och later äro dina,
Helst när du kommer hem från »Sjö och Skog».

Du skenar ej åstad i öfverretning
Och lockas ej af känslans ystra svall
Ifrån att gifva noggrann bearbetning
Och afmätt lugn åt dina toners fall.

Du bjuder oss, när bordet är serveradt,
Din diktnings frukt på guld- och silfverfat,
Försynt och objektivt och koncentreradt,
I hvarje tum en skald-aristokrat.

Men när du ropar I gevär! då duger,
Jag menar, näppeligen känslans tvång
Och det förnäma språk, som kraften suger
Ur genial idé, som bar din sång.

Den lystringen betarfvar annan vändning!
Din blott ett fint, behagligt klockspel är
För dem, som älska diktens formfulländning,
Men icke orka lyfta ett gevär.

Men det är icke dessa, vi behöfva.
Det folket är, som väckas skall, de små,
Gemene man, dem dolska tungor söfva,
Att man kan dö af harm att höra på.

Men skall man folket ur dess dödssömn rubba,
Så räcker icke herdepipans sus,
Ej guldbeslagen taktstaf, men en klubba,
Ej violin, men orgelstämmors brus.

Jag vet ej reglerna för estetiken,
Om der koncentration är lagligt tvång,
Men vågar öppet likväl den kritiken:
Koncentration är död för folklig sång.

Jag vet ej heller, om det objektiva
Är äkta diktnings väsende och merg,
Men ett jag vet: att blott det subjektiva
Försmälter hjertana och lyfter berg.

Härnäst du ropar I gevär! — och snarligt
Du bör det, ty till sången står vårt hopp —
Håll då din känsla bunden mindre varligt,
Att folket ryckes med och vaknar opp!

Din store mästare bad »för de tusen
Som törsta efter sång» om enkelhet —
Ja väl, men ännu mer vi trå till brusen
Af öppna, starka toners manlighet!

Så undra ej, om lättrörd själ det harmar,
När sång, som borde *dåna* I gevär!
Så tamt, så lamt, så återhållet larmar,
Att folket slött står qvar för fot gevär!

Till Kyrkoherden Henning Wendell

vid hans affärd till Björnlunda.

Du stiger ned från nött katederstol
Och går till syssla, som dig bättre likar,
I fagra ängder under Sörmländsk sol,
Emellan insjövattnens stilla vikar,
Der än naturen eger qvar ett drag
Utaf idyllens fångslande behag.

O, den som finge följa med och drömma
Hos björkarna uti min ungdoms bygd
Och känna sunda krafter åter strömma
Igenom ådrorna i deras skygd
Och hoppas, sedan dagen liden är,
Att under torfvorna få gömmas der!

O, helsa trastarna, som trofast sjunga
I trädens toppar kring din stuguknut,
Och helsa, helsa modersmålets tunga,
Som rikast der sitt välljud tömmer ut,
Ett språk, hvars tonfall alla hjertan röra,
Ett språk, som ständigt ringer i mitt öra!

O, helsa, helsa skog och äng och hagar,
Som nu dig öppna snart sin blomsterfamn,
Och helsa vårens tid och sommarns dagar,
Att längtan görs mig lång i fjerran hamn,
Att band från fordom aldrig kunna brista,
Att Sörmland är mitt första och mitt sista!

Till Teol. doktor A. A. Fris

vid fylda 85 år.

Novemberhimmeln stilla dröjer
 I stjerneglans och måneljus
 Och högtidsqvällens fröjd förhöjer
 I kärt och vördadt prestgårdshus,
 Der åldrig herde återblickar
 På flydda fem och åtti år
 Och from sitt tack mot höjden skickar
 För dag som kommit, dag som går.

I seklets morgon blef du boren
 Och står ännu i seklets qväll,
 Med silfverkransen omkring håren,
 En patriark uti ditt tjäll!
 Din samtids flertal döden bräckte
 Till stoft i grafvens helgedom:
 Nu går du bland ett yngre slägte,
 Som vördar högt din ålderdom.

Hell dig, hvars starka minne täljer
För tidens barn en annan tid,
Som grep till vapen vid reveljer
Och stälde upp vårt folk till strid!
Hell dig, som våra fäder skådat
I grämelsens och ärans dag
Och deras hugstorhet oss bådats
I segrar som i nederlag!

Hell dig, som bergat undan tiden,
Som annars tär och sköflar allt,
Den sega, oförtrutna iden
Och ungdomskraft i gubbgestalt!
Ännu som förr du för din penna
Med knappt en darrning på din hand
Och tankens klarhet ger tillkänna
Den ej berört en skuggas rand.

Hell dig, som aldrig tiggat af världen
Ett stort förvärf och prisadt namn,
Men from och trägen, rädd för flärden,
Din gerning gjort i templets famn!
Man kring din panna lagern tryckte,
Diplom och doktorshatt du fick,
Men ingen ynnest dig förryckte,
Du anspråkslös som alltid gick.

Ditt enkla väsens blida värma
 Och vänlighetens solskensblick
 Du ville till hvart hjerta närma,
 Du inom ögats synhåll fick.
 Det kändes grannt, att hvad som lyste
 Ur dina milda anletsdrag
 Var något som ditt hjerta hyste,
 Var bilden af ditt hjertelag.

Se, därför öppnades hvart sinne
 Och drogs med sympati till dig
 Och bär i djupet mången inne
 En bild af dig, en faderlig.
 Välsignelser dig följt i spåren
 Der du gått fram med frid och tröst
 Till dödens rosslingar på båren
 Och qvidandet ur smärtfyldt bröst.

Hur skönt att så, när dagen svalkas
 Och solen dalar vesteråt,
 Se endast ljusa minnen nalkas
 Som hägringar från fjerran stråt!
 Hur skönt beträda lifvets gränser
 Med rymden framåt klar och vid!
 Hur skönt, när hoppets stjerna glänser
 Och bådar evighetens frid!

Tillbaka se med frid du gamle,
Och se framåt förtröstansfull!
Vi, som i qväll kring dig oss samle,
Ge dig vår kärleks hjertegull
Och säga: Man med fromhetsstämpel,
Välsignad qvar ibland oss blif!
Lys oss med lefvernets exempel
Ännu ett lustrum af ditt lif!

Till Öfversten m. m. grefve H. J. Hamilton.

Tungt vemod hvilar öfver festens stämning,
Tungt trycka känslorna i hjertats borg,
Och sången sjelf förnimmer tung beklämning,
Ty du går bort — husarerna fått sorg!

När två, som långa tider sammanförde,
Förflyttas utom synhåll för hvarann,
Det står ett tomrum upp, som lyckan störde,
Der kärleken var oförstald och sann.

Du kärlek gifvit — icke som de fleste
Med många ord och frasers nötta slag,
Men väl vi märkte på den blick, du fäste,
Den min, som mötte oss, ditt hjertelag!

Hvem har ej rönt, hur outtömlig varit
Välviljans rikedom mot hvar husar?
Hvem har ej känt, i tiderna som farit:
Din ärelystnads mål vår välgång var?

Du gaf jemväl i tjensten och i lifvet
En bild af krigarns gammalsvenska art,
Der hvarje pligtens bud vardt lydriad gifvet
Och hvarje rättens kraf vardt uppenbart.

När derfor du din röst till order höjde,
Strax våra hjertan lemnade gehör —
För större fordringar du sjelf dig böjde
Än dem, du manade till lydriad för.

Hur väl förstod du saken och personen
Att skilja åt i läger och i fält!
Det *kunde* ligga barskhet uti tonen,
När allt ej stricte var och ombestäldt;

Men sedan felet rättadt var och ridten
Fått bytas ut mot hvilans måltidsfred,
Då log du, vänligheten sjelf, i midten
Af dem, som nyss du gaf bestämdt besked!

*En prägel bär, så vidt jag skönja kan det,
Ditt väsen: ädelhetens karaktär.
Förtroende och aktning därför vann det,
Ja, ännu mer, du blef som få oss kär!*

Nu går du bort! Ditt rop: »God dag, husarer!»
Skall icke ljuda mellan leden mer,
Och helsningen, du bjöd: »Farväl, husarer!»
Ej lyfter jublet upp, den stämmer ner!

Men hvart du går, se, vi stå redobogna
Att följa, dragna utaf minnets magt!
Och sviker allt — husarerna bli trogna
Till tack att du om oss höll trogen vakt!

Lef väl, lef säll i skuggan af de lunder,
Der du beredt din ålders vackra tjäll!
Lef länge lycklig — dagens snabba stunder
Och Gud allsmächtig hägne om din qväll!

Till Lektor emeritus C. F. Lindman
vid fyllda 78 år.

Kram och glitter ut på torgen bjudas,
På det värdelösa värden sättas,
Lumpenheten prisas och förgudas
Och förtjensten på sitt värde lättas.

Till de ting, offentlighetens dager
Påtryckt snart utplånade kontroller,
I sin forskning ingen hänsyn tager
Granskarn af ett lifsverks protokoller.

Ty han vet, att dagens öga hinner
Af personen skalet blott och stycken,
Och att ytan intet bifall vinner,
Strider den mot dagens krämartycken.

Och han vet, att hvad en gång skall dömas
Som förblifvande till sena slägten
Har tillförne valt att stilla gömmas
Ödmjukt under slitna arbetsdrägten.

Du är en bland dem, som aldrig frågat,
Om i hopens gunst du skulle stanna,
Men i outtröttlig flit blott lågat
För din vetenskap, den evigt sanna.

Fast du stigit ned från din kateder,
Otium cum dignitate värdig,
Jämmt du sysslar dock med siffrors leder,
Hvarje tidig morgon arbetsfärdig.

Och när qvällen sänkes och du skrifvit
Fullt ditt pappersark med eqvationer,
Har, klassikens vän, din hugnad blifvit
Ciceros förgätna orationer.

Om jag fyllda hyllorna mig närmar,
Der du tankens skatter hemvist gifver,
Sqvallrar bok vid bok med nötta permar
Om encyklopedisk bildningsifver.

Du med Geijer och Macaulay funnit
Dolda orsaksdjup till menskoöden
Och i genomforskad codex vunnit
Gyllne visdom, gångbar in i döden.

Dock jag minnes hur du ofta sade,
Du, hvars flit ransakat mer än mången:
Ack, hvad veta vi, tillryggalade
Genom sekler än vi forskargången?

Mot en strimma ljus stå berg af töcknen!
Mot ett fåtal fakta — gåtomängder!
Hvad vi veta — en oas i öknen!
Hvad vi icke veta — ökenlängder!

Ack, hur väl behöfde hos dig dröja
Uppblåst dagsvisdom, den vämjeliga,
Och af dig få lära sig att böja
Hufvudet för det evinnerliga!

Denna ödmjukhet uti ditt sinne
Gaf ditt väsen dess försynta stämpel.
Derför skall välsignas än ditt minne,
När du upphört verka som exempel.

Höstens aftonrodnadsskimmer strålar
I ditt arbetsrum, att allting skiner,
Och omkring den gamles hjessa målar
Se, hur vackert, cirklar af rubiner!

Det är återglansen af den röda,
Varma kärlek, som du aldrig sparar
Dem, som vilja dina dagar stöda,
Medan aftonrodnan ännu varar.

Vid Lars Johan Landings graf.

J Södermanlands-Nerikes nations namn.

Vårens sol och vindar sprängde
 Isen loss från strandens brädd
 Och från sjukhusfönstren trängde
 Till vår tärde broders bädd,
 Och vi hoppades och trodde
 Att i strålarne det bodde
 Låkedomens helsoström,
 Att den friska luft, vi andas,
 Ville med hans sjuka blandas,
 Jaga bort hans feberdröm.

Fåfångt! Han tog afsked af oss
 För att flytta ofvan skyn,
 Men den stunden — hvad han gaf oss
 För en ädel föresyn
 I den lugna blick, han sände
 Döden, som hans timglas vände
 Obevekelig och kall!
 Intet ljud af klagan höjdes,
 Ingen skymt af oro røjdes,
 Ingen rädslas tåresvall.

Lika modig han tillförne
Mötte sjukdomens gestalt,
Mötte qualens tagg och törne,
Mötte undergifvet allt.
Huru alla löften sveko,
Alla framtidsdrömmar veko,
Som hans ande gladt och stärkt,
Höll han sin förtröstan oppe
Än, när droppe efter droppe
Han förblödde oförmärkt.

Samma fasta hållning tryckte
Prägeln på hans lif jemväl.
Allt det rätt han fann och tyckte
Stred han för med manlig själ;
Och hans ord ådagalade
Att han kände hvad han sade,
Tänkte varmt och utan våld.
Innan han bar fram sin mening,
Märkte man, den undfått rening
Utaf eftertankens eld.

Ensamheten, dit han gerna
Drog sig undan, hade skänkt
Denna mogenhet och kärna,
Rensat bort allt obetänkt;
Hade fostrat ett begärligt
Kunskapssinne och ett ärligt,
Och hans blick den öppnat för
Nya tidens tarf och sträfvan
Och dess kraf, att utan bäfvan
Gifva sanningen gehör.

Men hur än vi värdeättet
Granska af hans lefnadsdag,
Skall det bästa öfverskottet
Lemnas af hans hjertelag:
Flärdfriheten der var bofast,
Det var öppet, redligt, trofast,
Och jag varsnat, jag som fler,
Att den sympati han väckte,
Ej för stunden endast räckte,
Utan växte mer och mer.

Föga kunna vi dig gälda
För ett arf så rikt du gaf:
Några varma tårar, fällda
Öfver gräset på din graf,
Några blommor på din kista
Är vårt enkla tack och sista
För hvad allt bland oss du var,
Jemte löftet att så lära
Lifvets konst som du och bära
Dödens hot som du det bar!

På Gudmund Fruncks begrafningsdag.

Anletsdrag och hållning röjde
Allvarsdjupet re'n
Och på bleknadt ännu dröjde
Tankens återsken.
Fram ur blicken skärpa lyste
Och ur taladt ord,
Men den godhet, hjertat hyste,
Vardt desslikes spord.
Ordning kräfd han och reda,
Klarhet, sammanhang;
Sysslolöshet var hans leda,
Som hans flit betvang.

Så min döde vän jag minnes
Från hans helsodag,
Sådan var han än till sinnes
Under smärtans slag.
Tunga andetagen voro,
Handen feberskalf,
Men då mödan han med oro
Ofullbordad, half
Varseblef och kände slutet,
Spände han med hast
All sin kraft, skref oafbrutet,
Till dess hjertat brast.

Då den kastats, ödets tärning,
Obevekligen,
Gjorde han sin största gerning
Oförnekligen:
»*Ske din vilja!*» — O, att strida
Manligt stark som han,
Manligt utan klagan lida,
Manligt dö som han!
Man förutan fruktans sinne,
Utan flärd och prunk,
Dröj som ett välsignadt minne,
Ädle Gudmund Frunck!

